

Retki su turisti koji pri obilasku Vršca ne obiđu rimokatoličku crkvu sv. Gerharda od Sagreda (katolički misionar koji je propovedao hrišćanstvo u Banatu, osnovao Čandarsku dijacezu i bio njen prvi biskup), najveću rimokatoličku crkvu u Srbiji, svojevremeno drugu po veličini na bivšim jugoslovenskim prostorima. Impozantnog izgleda i dimenzija - dugačka je 61, a široka 22 metra, sa tornjeva visokim 63 metara, ona ne samo da je jedna od najvećih nego i najlepših na našim prostorima.

Kada kročite u unutrašnjost ovog zdanja koje mnogi nazivaju katedralom, iako ova crkva nikada nije bila sedište biskupije, ostajete zatečeni neogotskom arhitekturom i elegancijom. Građevina je na osnovu planova lokalnog arhitekta Franca Brandajsa komponovana kao trobrodna bazilika sa snažno razvijenim transeptom na istoku, koji u osnovi daje oblik latinskog krsta. Enterijer crkve bogato je opremljen izrezbarenim nameštajem, ukrašen zidnim i oltarskim slikama, vitražima i skulpturama. Glavni oltar izrađen je 1863. godine u Beču, u radionici umetničkog stolara Jozefa Štadingera. Autor oltarske slike je Karlo Gajger. Sporedni oltari posvećeni Svetom Trojstvu i Svetoj Porodici izrađeni su 1869. godine. Druga dva sporedna oltara su iz južnog Tirola i potiču iz 1915. godine, a posvećeni su Srcu Isusovom i Srcu Marijinom. Oltar Majke Božije, Majski oltar iz 1914. godine, takođe je iz južnog Tirola, iz majstorske radionice Jozefa Rifezera. Slike su delo Karla Genca i Antona Sirmajia, a vitraže je 1909. i 1912. godine izradio Jozef Palko. Crkvom se i dan danas proloma zvuk moćnih orgulja, koje su izuzetne po svim svojim karakteristikama. Retki su majstori u svetu koji znaju da ih restauriraju ili poprave. Legenda kaže da su prve vršačke orgulje prenesene iz crkve Bogorodice Marije. Druge orgulje, manje, donesene su iz Beča polovinom 19. veka. Sadašnje pneumatske, su 1913. godine izgradili Karl i Lipot Vigenštajn iz Temišvara. Ove dvomanuelne orgulje imaju čak 35 registara i 2.810 osetljivih cevi, koje daju neponovljivo snažan i upečatljiv zvuk prilikom redovnih misa koje se održavaju u crkvi. Da bi se o ovoj kapitalnoj građevini, jednoj od retko sačuvanih iz 18 i 19 veka, moglo više govoriti, neophodno je posegnuti za istorijskim kazivanjima. Ona govore da je Vršac bio pod Turcima do 1716. godine, kada ih je protjerao Eugen Savojski, čime je otvorio novu epohu u istoriji grada. Vršac je tada pridodat Tamiškom Banatu čije je sedište bilo u Temišvaru. Godinu dana kasnije grad je postao sedište novoosnovanog Vršačkog distrikta, koji

je obuhvatao 72 naselja i oko 3.500 kuća. Sa odlaskom Turaka počinje kolonizacije nemačkog življa iz doline Mozela, nadaleko poznatih vinogradara, za koje je bečka vlada 1723. godine sagradila tri ulice iz kojih je nastao Nemački Vršac. Dok su se kuće još gradile, nemačke porodice stanovale su kod Srba. Kirija za njih je izdvajana iz državne kase. Nemački i srpski deo, kao samostalne opštine, paralelno su se razvijale sve do ujedinjenja, 1795. godine, kada je Vršac postao privredni, administrativni i kulturni centar ovog regiona. Novi doseljenici su 1728. godine udarili kamen-temeljac prvoj katoličkoj crkvi koja je 1730. godine i završena. Građevinsko zemljište za katoličku crkvu dali su Srbi. Crkva je bila posvećena Bogorodici Mariji. Međutim, kako su u sve većem broju naseljavali Vršac, katolici su posle 135 godina imali potrebu za većom crkvom. Gradnja veće započeta je 14. juna 1860. godine, a završena je 27. decembra 1863. godine. Sagrađena je na temeljima manje rimokatoličke crkve, koja je opet bila preuređena pravoslavna bogomolja. Istorijska kazivanja idu dalje, navodno, na tom mestu je bila i džamija, sazidana na temeljima srpske crkve. Rimokatolička crkva je ponos Vršca i ovih prostora. Ona ne samo da je simbol zajedništva i tolerancije koji su prisutni u ovom gradu i Vojvdini, već je i jedinstvena arhitektonska građevina, koja punih 148 godina govori o jednom vremenu i jednom umetničkom pravcu.

Više slika Rimokatoličke crkve Svetog Gerharda u Vršcu, možete videti [ovde](#) .